

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Využívání kamerového systému z pohledu zákona o ochraně osobních údajů

Státní orgány, orgány územní samosprávy, jiné orgány veřejné moci i fyzické a právnické osoby jako soukromé orgány (dále „subjekt“ či společně jako „subjekty“), nejen v České republice, ale v celé Evropě, začaly v posledních letech stále ve větší míře využívat kamerových systémů k pořizování obrazových záběrů fyzických osob. I z těchto důvodů se tímto tématem stále častěji zabývá Úřad pro ochranu osobních údajů (dále jen „Úřad“) v návaznosti na Pracovní skupinu pro ochranu fyzických osob při zpracování osobních údajů ustavenou směrnicí Evropského parlamentu a Rady č. 95/46/ES z 24. října 1995. Jedním ze stěžejních stanovisek Úřadu je č. 1/2006.

Kamerový systém je využíván k nejrůznějším účelům. Jedním z nejčastějších důvodů jeho využití je ochrana jednotlivců, majetku, veřejný zájem či odhalování, prevence a stíhání trestné činnosti. Úkolem Úřadu je, aby zájem výše uvedených subjektů neomezoval práva a právem chráněné zájmy fyzických osob.

V první řadě je důležité si zmínit, která z forem kamerového sledování představuje zpracování osobních údajů podle zákona č. [101/2000](#) Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Zákon o ochraně osobních údajů“). Z ustanovení §§ 3 a 4 Zákona o ochraně osobních údajů vyplývá, že provozování kamerového systému je považováno za zpracování osobních údajů, pokud záběry z kamerového sledování jsou automatizovanými či jinými prostředky zaznamenávány, uchovávány pro další použití a slouží pro identifikaci fyzických osob, které jsou na záběrech zachyceny.

V takovém případě lze kamerové sledování považovat za automaticky provozovaný stálý technický systém umožňující pořizovat a uchovávat zvukové, obrazové nebo jiné záznamy ze sledovaných míst. Údaje uchovávané v záznamovém zařízení lze považovat za osobní údaje v případě, že na jejich základě lze přímo či nepřímo identifikovat konkrétní fyzickou osobu, jež je identifikovatelná, tedy pokud ze snímku, na němž je zachycena, jsou patrné její charakteristické rozpoznávací znaky (kupř. obličej) a na základě jejich propojení s určitým, na snímku zachyceným, jednáním je možné danou fyzickou osobu identifikovat. Pokud tedy nebude záznam z kamerového systému možno doplnit

dalšími informacemi o zaznamenané osobě, nelze údaje takto získané v obecné rovině vztáhnout k určitému nebo určitelnému subjektu údajů.

Zpracování osobních údajů záznamem z kamerového systému dle předchozího odstavce je možné pouze ve třech případech. Prvním z nich je zpracování v rámci plnění úkolů uložených zákonem [např. zákon č. [283/1991](#) Sb., o Policii ČR (§ 42f); zákon č. [553/1991](#) Sb., o obecní policii (§ 24b); zákon č. [412/2005](#) Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti (§ 30, § 33); zákon č. [202/1990](#) Sb., České národní rady o loteriích a jiných podobných hrách, ve znění zákona č. 70/1994., a o změně a doplnění dalších zákonů (§ 37, § 50); zákon č. [353/1999](#) Sb., o prevenci závažných havárií (§ 9a); zákon č. [18/1997](#) Sb., o mírovém využívání jaderné energie (atomový zákon) a ionizujícího záření a o změně a doplnění některých zákonů (§ 4)], kdy je mimo Zákona o ochraně osobních údajů nutné dodržovat i příslušný právní předpis, kterým je zpracování osobních údajů ukládáno, a kdy se na zpracování osobních údajů vykonávané v rámci agendy stanovené zvláštními právními předpisy bude vztahovat výjimka z oznamovací povinnosti podle § 18 odst. 1 písm. b) Zákona o ochraně osobních údajů. Dalším způsobem je zpracování osobních údajů na základě předem řádně uděleného souhlasu kamerovým systémem snímaných fyzických osob, přičemž je třeba uvést, že tento případ zpracovávání osobních údajů je nejméně obvyklý. Třetím a posledním způsobem zpracování osobních údajů, který se současně v praxi vyskytuje nejčastěji je užití kamerového systému za využití ustanovení § 5 odst. 2 písm. e) Zákona o ochraně osobních údajů, k němuž není zapotřebí souhlasu snímaných fyzických osob, avšak je povinností správce těchto osobních údajů dodržet ostatní ustanovení Zákona o ochraně osobních údajů, uvedených zejména v § 5 odst. 1. V následujícím textu se zaměříme právě na tento nejčastější způsob zpracovávání osobních údajů záznamem z kamerového systému.

Pokud jsou výše uvedené podmínky naplněny, je každý z výše uvedených subjektů, jakožto správce takto získávaných osobních údajů dle § 4 písm. j) Zákona o ochraně osobních údajů, povinen instalaci kamerových systémů ohlásit, resp. registrovat, na Úřad jako jakékoli jiné zpracování osobních údajů. V tomto případě je zapotřebí, aby správce v rámci své žádosti o registraci odůvodnil účel a způsob daného zpracování, a to zejména proto, že s ohledem na jejich zvláštní charakter lze kamerové systémy použít teprve tehdy, když všechny méně invazivní prostředky ochrany právem chráněného zájmu správce selhaly (např. není-li možné ochrany majetku docílit pouhým uzamčením místnosti apod.). Důvodem je skutečnost, že kamerový systém, ve srovnání s jinými prostředky, které mohou dosáhnout naplnění účelů, zasahuje významně do základních lidských práv a svobod a to práva na soukromí a na soukromý a rodinný život, která jsou deklarována jak článkem 10 Listiny základních práv a svobod, tak i článkem 8 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.

O kamerovém systému lze tedy uvažovat pouze tehdy, pokud proti právu na soukromí stojí nutná ochrana jiného základního lidského práva nebo svobody. Jak vyplývá z rozhodnutí Ústavního soudu České republiky Pl. ÚS 4/94, musí se jednat o takovou situaci, kdy na základě důkladného posouzení, lze soudit, že zájem ochráněný jiným základním právem nebo svobodou je natolik závažný a je natolik ohrožen, že k zásahu do soukromí, ne-li přímo do práva na lidskou důstojnost, lze svolit. Zásah do těchto osobnostních práv však musí být přesně stanovený a ohraničený již ze strany samotného správce, jelikož právo na lidskou důstojnost je nejen základem práva na soukromí a soukromý a rodinný život, ale i práv dalších a to zejména práv uvedených v článcích 8, 9 Listiny základních práv a svobod.

Na dodavatele služeb souvisejících s provozem kamerového systému, jakožto možného zpracovatele osobních údajů dle § 4 písm. k) Zákona o ochraně osobních údajů, který na základě smluvního vztahu uzavřeného se správcem pouze technicky zajišťuje instalaci, provoz, údržbu a opravy kamerového systému, se oznamovací povinnost dle předchozího odstavce nevztahuje.

Kamerový systém, jako prostředek k dosažení správcem sledovaného účelu, musí být schopen takový

účel naplnit. Úřadem je proto žádost správce osobních údajů o registraci kamerových systémů následně posuzována právě z hlediska, zda a v jaké míře daný prostředek zasahuje do základních práv a svobod sledovaných fyzických osob, zda v konkrétním případě je základní právo a svoboda v podobě ochrany soukromí převáženo jiným chráněným zájmem, zda zrovna kamerový systém se záznamem je jediným a nejvhodnějším prostředkem pro ochranu takového zájmu, a zda kamerový systém je schopen naplnit deklarovaný účel. V neposlední řadě je také posuzována doba, po kterou zpracovatel hodlá záznamy z kamerového systému uchovávat, a která by neměla přesáhnout časový limit maximálně přípustný pro naplnění účelu provozování kamerového systému, neb dle ustanovení § 5 odst. 1 písm. e) Zákona o ochraně osobních údajů má správce osobních údajů povinnost uchovávat osobní údaje jen po dobu, která je nezbytně nutná k účelu jejich zpracování. V běžné praxi Úřadu je za přiměřenou dobu pro uchování záznamu z kamerového systému v případě trvale střeženého objektu považována doba 24 hodinové smyčky nebo případně i doba delší, v zásadě však nepřesahující několik dnů, s tím, že po uplynutí této doby musí být data vymazána, přičemž zpřístupnit data orgánům činným v trestním řízení, soudu nebo jinému oprávněnému subjektu, je možné pouze v případě existujícího bezpečnostního incidentu by měla být data. Uchovávání záznamu po delší dobu než 3 dnů požaduje Úřad vždy rádě a racionálně zdůvodnit.

Jelikož dle ustanovení § 11 odst. 1 Zákona o ochraně osobních údajů, má správce osobních údajů také povinnost informovat fyzické osoby vstupující a pohybující se v monitorovaném prostoru, jakožto subjekty údajů dle § 4 písm. d) Zákona o ochraně osobních údajů, o tom, v jakém rozsahu a pro jaký účel budou jejich osobní údaje zpracovány, kdo a jakým způsobem bude osobní údaje zpracovávat a komu mohou být osobní údaje zpřístupněny, nejsou-li subjektu údajů tyto informace již známy. Dále správce musí subjekt údajů v souladu s § 21 Zákona o ochraně osobních údajů informovat o jeho právu přístupu k osobním údajům, právu na opravu osobních údajů, jakož i o dalších právech zde stanovených. Pouhá instalace štítků s textem, že objekt je střežen kamerou, či piktogramů s vyobrazením kamery, není Úřadem považována za dostatečnou. Je samozřejmé, že na zmíněné upozornění určené pro monitorované osoby není možné veškeré tyto informace uvést, aniž by takovéto označení bylo značně rozsáhlé. Z uvedeného důvodu by na upozornění mělo být určitým způsobem uvedeno alespoň označení správce pořizovaných záznamů spolu s krátkým sdělením, kde budou subjektu údajů informace o zpracování jeho údajů v plném rozsahu poskytnuty.

Velmi často může mimo sledování veřejně přístupných ploch docházet ke sledování také ploch určených jako pracoviště zaměstnanců správce osobních údajů. V případě takového sledování však musí zaměstnavatel jakožto správce osobních údajů respektovat zejména ustanovení § 316 zákona č. [262/2006](#) Sb., zákoníku práce, v platném znění, kdy zaměstnavatel nesmí bez závažného důvodu spočívajícího ve zvláštní povaze činnosti zaměstnavatele narušovat soukromí zaměstnance na pracovištích a ve společných prostorách zaměstnavatele tím, že podrobuje zaměstnance otevřenému nebo skrytému sledování. V případě, kdy se zaměstnavatel domnívá, že takový důvod existuje, musí zaměstnance o rozsahu a způsobu kontroly informovat, kupř. interním předpisem či sdělením, zejména o umístění snímačů, určení prostor, kde se snímače nacházejí, v jakém čase přesně snímají, a dále také zda a po jakou dobu se takto pořizovaný záznam uchovává. Toto opatření má své opodstatnění z toho důvodu, že zaměstnanec tráví většinu svého času během dne v práci, a proto pracoviště představuje hned po bydlišti další významný prostor, kde se mimo jiné vyvíjejí jeho sociální vztahy s dalšími lidmi. Výkladu termínu soukromých prostor se mimo jiné věnuje také rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ve věci *Niemietz v. Německo* z roku 1992, podle kterého je nutno pod pojmem soukromí člověka rozumět právo každého člověka na vytváření a rozvíjení vztahu s dalšími lidskými bytostmi, a to i na pracovišti. V prostorách určených k ryze soukromým účelům (např. toalety) je instalace kamerového systému naprosto vyloučena, pokud subjektu údajů nemá na výběr z jiných alternativ (např. kabinky na převlékání v šatnách).

Sledovaný účel uvedený v žádosti o registraci kamerových systémů musí být i po provedení

registrace ze strany správce striktně dodržován a záznamy mohou být využity pouze v souvislosti se zjištěním události, která poškozuje jeho právem chráněné zájmy, popřípadě na jiný významný veřejný zájem jako je odhalování trestné činnosti apod.

Ve své žádosti musí správce osobních údajů také uvést, jakým způsobem zajišťuje ochranu snímacích zařízení, přenosových cest a datových nosičů, na nichž jsou záznamy uloženy, před neoprávněným nebo nahodilým přístupem, změnou, zničením či ztrátou nebo jiným neoprávněným zpracováním, tak, jako tomu je při zpracování a ochraně jiných osobních údajů v souladu s ustanovením § 13 Zákona o ochraně osobních údajů.

Úřad, jakožto nezávislý regulátor, je oprávněn nejen požadovat doplnění podaných žádostí o registraci kamerových systému, ale zejména následně provádět dozor nad dodržováním zákonem stanovených povinností správce i podmínek zpracování osobních údajů, schválených a stanovených na základě těchto registrací.

JUDr. Kamil Šebesta, MBA
advokát

Mgr. Jana Boučková
advokátní koncipientka

[KŠD ŠŤOVIČEK](#)
advokátní kancelář, s.r.o.

CITY TOWER
Hvězdova 1716/2b
140 78 Praha 4

Tel.: +420 221 412 611
Fax: +420 222 254 030

Další články:

- [AML - od zákona č. 253/2008 Sb. k AMLR: co konkrétně musí česká povinná osoba změnit do roku 2027](#)
- [Právní průvodce českou krajinou](#)
- [Podmíněné propuštění ve světle zásady ústnosti a přímosti](#)
- [Směrnice o transparentnosti odměňování a GDPR: Nové regulační paradigma ochrany osobních údajů v pracovněprávních vztazích](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 37.: Povinná forma jednání ve smlouvách](#)
- [Proměna definice závislé práce a konec postihování pracovníků: Analýza dopadů připravovaného zákona o platformové práci](#)
- [Poučení z krizového vývoje v kauze bitcoiny](#)
- [EUDAMED: Jednotná databáze mění pravidla hry na trhu zdravotnických prostředků](#)
- [AML a diskriminace v realitní praxi: chyby, které mohou vyjít draho](#)
- [Souhrn významných událostí ze světa práva](#)
- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)